

Nieuwsbrief

Oud Deventer

NUMMER 17

April 2003

Word donateur van de Stichting Oud Deventer! Vul de bon in op pagina 16

Patacon broekstukje gevonden door Bernard Duimel

Van de redactie

Terwijl de stad zich voorbereidde op het bezoek van Hare Majesteit zocht de redactie uit wat zij u in dit aprilnummer wilde voorzetten.

We beginnen met een vondst, die illustreert wat er door een oplettende grondwerker uit de bodem van het historisch centrum kan worden opgediept. Overigens is die bodem kortgeleden in de straten van het kernwinkelgebied van een opmerkelijke bovenlaag voorzien, waarover door de projectleider uitvoerig verslag werd gedaan. Wij vroegen over die bestrating en over de daarbij aangelegde verlichting de mening van een deskundige buiten Deventer.

(vervolg op pagina 2)

Inhoud van dit nummer

Van de redactie	1	Het IJsselhotel	6
Een vondst in mijn achtertuin <i>door Bernard Duimel</i>	2	Opvang drugsverslaafden en een welles/nietes plan	7
De facelift van het kernwinkelgebied	3	Voor snelle beslissers	7
Verlichting en bestrating vloeken met stadscentrum <i>door Jerven Ober</i>	4	De Bergkerk-inventaris	8
De toekomst van Broederenplein en Sijzenbaanplein	5	Een winkelkast uit 1847 <i>door Henk Nalis</i>	8
Lotgevallen van het monumentale stations-urinoir (slot)	5	Onder de Nieuwe Markt	10
De Molenstraat, een vriendelijk stukje binnenstad <i>door Harry Rademaker</i>	6	Het Lamme van Diesplein <i>door Piet Tillema</i>	11
		Donateursavond <i>door Ge Töl</i>	12
		Jaarverslag over 2002 van de Stichting Oud Deventer <i>door Hans van Beeck</i>	13

(vervolg van de voorpagina)

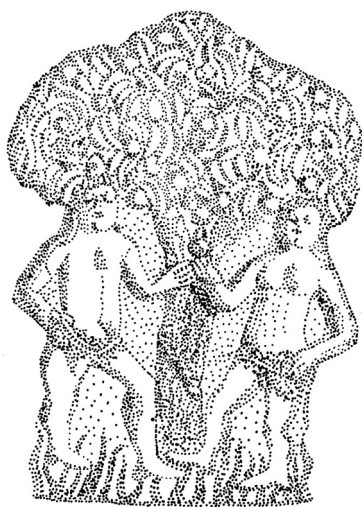
De pleinen van de binnenstad vragen opnieuw onze aandacht. Broederenplein, Sijzenbaanplein en Lamme van Diesplein komen voorbij.

Het gaat om nieuwe concepten, maar wat moet daarvoor richtinggevend zijn? Toch vooral de historische context, denken we. Wat er rond het stadskantoor gaat gebeuren blijft voorlopig nog onduidelijk. Het nieuwe stationsplein (weg monumentaal urinoir!) is zonder een sprankje groen wel erg kaal uitgevallen. Hoe het beter kan toont een wandeling door de Molenstraat. Een aanrader voor onze lezers.

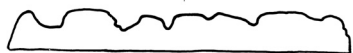
In de Hofstraat gaat veel veranderen. De Fortis-bank vertrekt naar Le Coin aan de Verlengde Kazernestraat, en wat er in de leegkomende monumentale bankgebouwen komt is nog onzeker. Hofstraat 7 heeft een voorgevel met een heel bijzondere etalage uit 1847, die we beter voortaan 'winkelkast' kunnen noemen. Daarover, en over andere historische winkelpuien in Deventer, vindt u in dit nummer meer.

Veel goed nieuws kunnen wij u melden: er komt geen parkeergarage onder de Nieuwe Markt voor bezoekers aan de stad, de Bergkerk-inventaris is weer boven water en het IJsselhotel krijgt een nieuwe kans.

Waarmee onze stichting zich in het jaar 2002 bezighield leest u in het jaarverslag. Zij die ons trouw steunden hoorden daar al van op een bijeenkomst eind januari.

Voorstelling de boom van goed en kwaad (reconstructie)

Een vondst in mijn achtertuin

door Bernard Duimel

In niet veel woordenboeken wordt de betekenis van het woord PATA-CON verklaard. Wel komt het woord patakon voor in Van Dale, maar dan betekent het: zilveren munt uit de 17de eeuw. Toen ondergetekende in juli vorig jaar enkele brokstukken vond van platte reliëfvoorstellingen van pijpenpaar had hij er dan ook geen idee van dat het patacon-broekstukjes waren.

Na enig puzzelwerk bleken wel enkele van de eenzijdig in een mal gegoten stukken bij elkaar te passen. Zelfs de voorstelling van de 'twee verspieters', de twee mannen, die met een enorme tros druiven op hun schouders uit het beloofde land terugkomen, was te herkennen. Hetzelfde gold voor de voorstelling van de boom van goed en kwaad, zoals bekend de aanleiding en de oorzaak van de zondeval en het ploeteren van de mensheid 'in het zweet des aanschijns'.

Nadere informatie bij onze onvolprezen stadsarcheoloog drs. Michiel Bartels leerde dat de vondst waardevol was en bijzonder voor onze contreien. Michiel beloofde mij de voorwerpen aan een diepgaande studie te onderwerpen en hield mij, telkens als ik hem in de afgelopen tijd ontmoette, op de hoogte van zijn vorderingen. Welk een vreugde viel mij ten deel, toen enkele weken geleden pers, radio en TV mij benaderden om een toelichting te geven op deze voor Deventer unieke vondst.

Aan de hand van oude schilderijen, heeft men de patacons en hun kleuren kunnen traceren. In de smaakvol ingerichte vitrine van de Gemeentelijke Archeologische Dienst, Assenstraat 55 kunt U de originele vondst en de reconstructies met bijschriften bewonderen.

Bernard Duimel woont aan de Polstraat in Deventer

Website

Breng een bezoek aan de website van de Stichting Oud Deventer!
Geef uw reacties op onze mededelingen en onze standpunten:
www.oud-deventer.nl

Stichting

De facelift van het kernwinkelgebied

Op 19 januari 2003 werd tijdens een vergadering van de Vereniging Oud Deventer het nodige verteld over de eind 2002 afgesloten opknapbeurt van het kernwinkelgebied van Deventer.

Daaf Ledeboer, namens de gemeente verantwoordelijk voor deze klus, verzorgde de presentatie. De aanwezigen konden vaststellen hoezeer de 25 jaar eerder aangelegde bestrating en verlichting aan vernieuwing toe waren. De diverse loopsporen in het plaveisel en de hanglampen boven het midden van de Lange Bisschopstraat, ooit waren ze trendy. Maar nu al lang een ergernis. De inventarisatie, plannenmakerij en uitvoering namen vier jaar in beslag.

Waarin verschillen middeleeuwse straten zoals de Lange en Korte Bisschopstraat van een straat als de Keizerstraat, die pas in de 19^e eeuw haar huidige aanzien heeft gekregen? Dat werd de circa 50 toehoorders goed duidelijk gemaakt. In de Keizerstraat hebben de huizen hetzelfde model. Ze staan keurig in de rij, de straat is breed en er is een doorlopende standaardstoep voor elk pand.

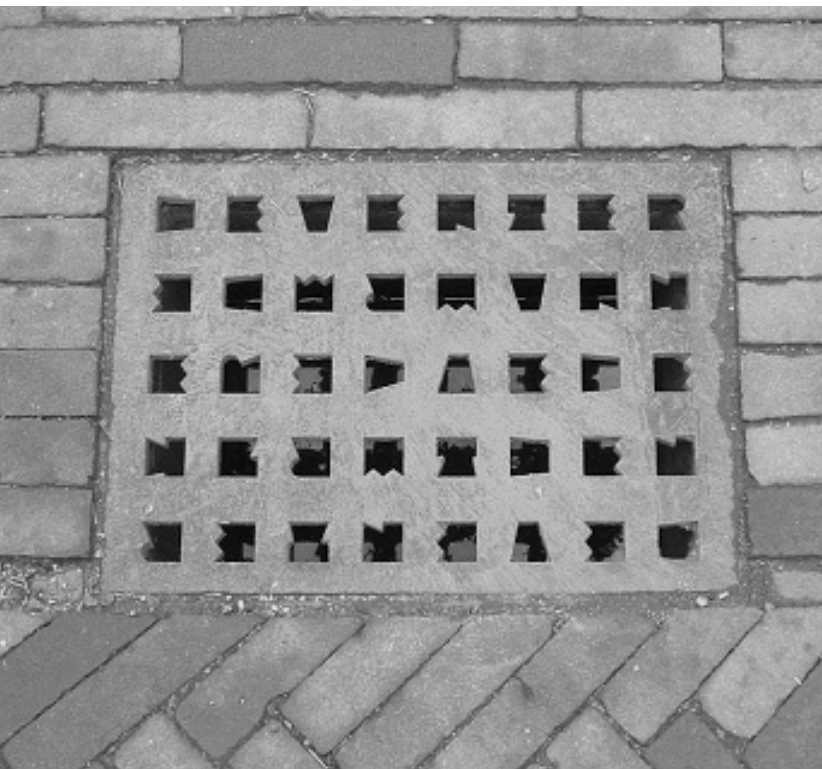
In de oudere stadskern hebben de huizen meer individualiteit. Elk huis heeft hier een stoep die bij het erf behoort. En die stoep loopt vaak net iets anders door in de straat dan bij de burens. Dat maakt het middendeel van de straat smal, soms niet meer dan 5 meter. Ook staan de gevels niet op gelijke hoogte, met als gevolg per perceel voortdurend hoogteverschillen van de stoepen. Deze karakteristieke identiteitsverschillen werden als uitgangspunt genomen bij de nieuwe bestrating. Dat betekende nogal wat. Alle stoepen moesten op maat gezaagd en gelegd worden, voor elk pand anders.

Wie de stratenmakers aan het werk heeft gezien heeft zich ook kunnen verbazen over de goten aan weerszijden van de rijweg. Met grote precisie is daar een horizontale drie cm hoge strip van hoogwaardig staal gemonteerd. Via die strips loopt het water naar de putten, waar in de dekseks de naam van de stad te lezen is. Dit subtiel –en bepaald niet goedkope– ontwerp is uiteraard functioneel: de lettergrootte is zodanig gekozen dat de waterafvoer voldoende gewaarborgd is.

Voor de bestrating zijn niet alleen speciale klinkers gebakken, de stratenmakers werden geïnstrueerd een zodanig patroon aan te houden, dat er vrijwel uitsluitend hele klinkers liggen. De burger, die hiervoor betaald heeft, en de winkelier, van wie straks baatbelasting zal worden gevraagd, doen er goed aan de blik in het kernwinkelgebied ook eens naar beneden te richten. Eigenlijk geen straten om met voeten te treden.

Wie iets boven het maaiveld kijkt ziet speciaal ontworpen zekeringkastjes en dito afvalbakken. Alles in deftig zwart. Met de vorm van de bakken hoopt men te bereiken dat graffiti-vandalen en plaklustigen er vanaf blijven. En tenslotte de straatverlichting. Vooruitlopend op 'Wonen boven winkels' is gekozen voor armaturen, die bij een goede straatverlichting zo weinig mogelijk overlast geven op de eerste verdieping. In de armaturen standaard een contrastekker om bij feestverlichting te gebruiken!

Archeologen zeggen wel eens: 'in Deventer zit goud in de grond'. Hetzelfde geldt nu voor de bestrating. Nu de gevels nog!

putdeksel kernwinkelgebied

Verlichting en bestrating vloeken met stadscentrum

door Jerven Ober

Het is niet onopgemerkt gebleven dat er in de oude binnenstad van Deventer op het gebied van bestrating en verlichting het een en ander is veranderd. Dergelijke aanpassingen zijn enerzijds noodzaak anderzijds ook een tijdsverschijnsel. Voor buitenstaanders lijken ze min of meer geruisloos plaats te hebben. Een reden temeer er aandacht aan te schenken.

In Amsterdam trokken dergelijke veranderingen sterk de aandacht. In de loop der jaren gingen grote delen van de binnenstad – zoals het Damrak en het Rokin – op de schop. Hoewel de opmerkelijke verlichting zeker niet alom werd toegejuicht, ontstond er in de hoofdstad na verloop van tijd toch een zekere acceptatie. In het kleinschalige en intieme Deventer zijn de motieven tot reorganisatie van de bestrating en de verlichting ongeveer dezelfde, maar in de uitvoering vallen ze meer op dan in Amsterdam. Vooral omdat ze niet steeds in harmonie zijn met de aard en de sfeer van de bebouwing en de structuur van de oude binnenstad. In het bijzonder de gekozen verlichting verstoort in sommige straten het evenwicht en de rust.

Terwijl in Amsterdam het onderscheid tussen straat en stoep nadrukkelijk is gehandhaafd, valt op dat in Deventer is gekozen voor een ‘kamerbreed’ ontwerp van muur tot muur. Daar waar ooit het trottoir was, dan wel de stoepen van individuele huizen, is nu een discrete begrenzing aangebracht in de vorm van een verzonken staalband. Deze lijn harmonieert in zekere zin met de nieuwe bestrating. Deze bestaat uit niet al te grote kleurige klinkers in een tamelijk zacht materiaal dat nu reeds duidelijke sporen van beschadiging vertoont. Deze bestrating stemt niet overeen met het oorspronkelijke wegprofiel.

Er is kennelijk bewust maar ten onrechte gekozen voor een afwijking van het bij deze binnenstad passende en gebruikelijke beeld van een straat in het midden, geflankeerd door een goot aan weerszijden en trottoirs langs de gevelwanden.

In Deventer hoort elk huis of bedrijfspand zijn eigen stoep of entreepartij te hebben, zoals het altijd geweest is. Niet uit oubolligheid, maar

verlichting Lange Bisschopstraat

gewoon om recht te doen aan het ooit zo gevarieerde profiel van straten als de Lange Bisschopstraat, de Papenstraat en de Nieuwstraat. Geen van deze straten heeft een eenduidige bebouwing. De diversiteit binnen de gevelrijen is kenmerkend en beeldbepalend. Dat geldt ook voor de stoepen die per pand kunnen verschillen. Het beeld van die historisch gegroeide diversiteit is doorbroken. De bestrating is derhalve verre van passend bij deze oude binnenstad te noemen.

Ook de grootschalige lichtobjecten, zoals bijvoorbeeld in de Lange Bisschopstraat, zouden in een moderne woonwijk of aan een verkeersweg niet misstaan. Maar in de kleinschalige stratenstructuur van de Deventer binnenstad horen ze niet thuis. Er is bovendien iets vreemds met deze lantaarns. Namelijk een onnodig en onlogisch extraatje in de ornamentiek, een slakkenhuis of krakeling in de draagconstructie van de lampen, alsof de artistieke inspiratie bij de banketbakker is opgedaan. De gedachte aan kitsch komt snel naar boven.

Binnen de kleinschaligheid van het fraaie Deventer stadscentrum doet zich derhalve een merkwaardige mix van opvattingen qua bestrating en verlichting aan ons voor.

Bestrating en verlichting overschreeuwen de karakteristieken uit het verleden. Over de interessante binnenstadsontwikkelingen van zo'n parel als Deventer zou intensiever moeten worden nagedacht.

Jerven Ober is kunsthistoricus te Amsterdam

Stichting

De toekomst van het Broederenplein en het Sijzenbaanplein

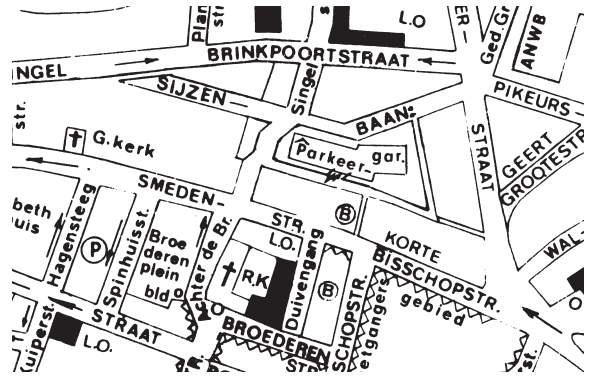

Binnen het Beschermd Stadsgezicht zijn maar weinig plaatsen aan te wijzen waar in de laatste vijftig jaar zo zorgeloos is gesloopt en gebouwd als in de omgeving van het Broederenplein en het Sijzenbaanplein. In de bestrating van het Broederenplein is nog een aanduiding van de Ursulakapel te zien. De enige schamele herinnering aan lang geleden. Bovengronds is in 1945 door oorlogsgeweld het een en ander verwoest, maar minstens zoveel in de jaren vijftig en zestig gesloopt wat nu ongetwijfeld voor restauratie in aanmerking zou komen. Denk aan de stalhouderij van Sonnenberg in de Smedenstraat. In de tachtiger jaren kwam er nieuwbouw van niet al te hoge kwaliteit, waarvoor zelfs het historische stratenpatroon moest wijken.

Alle reden om dit gebied eens kritisch te bekijken. Daarmee heeft de project ontwikkelaar Triax Vastgoed zich bezig gehouden. En gelukkig nam deze firma eind 2002 het initiatief belangstellenden, waaronder onze stichting, in een vroeg stadium te betrekken bij de herstructurering van dit gebied. Op 28 januari 2003 troffen we een bont gezelschap aan op de eerste discussieavond. Veel hoefden we niet te zeggen, want alle aanwezigen gaven blijk de basisfilosofie van Oud Deventer te onderschrijven: ga uit van de historie van de stad.

Aansluitend hebben we schriftelijk de volgende concrete aanbevelingen gedaan:

- respecteer dat wat van het historische stratenverloop nog over is en herstel waar mogelijk. Achter de Broederen, Meijershof, Spinhuissteeg, Smedenstraat en Sijzenbaan.
- versterk de zichtbaarheid van de loop van de voormalige (gedempte) binnengracht. Kan het poortje van het Meijershof, dat nu in het Bergkwartier te zien is, niet teruggeplaatst worden? Kan de te brede opening tussen Sijzenbaan en Smedenstraat door herbouw van een verdwenen pand zijn vroegere formaat niet terugkrijgen?
- overweeg herbouw van enkele panden tegen de Noordgevel van de Broederenkerk

omgeving Broederenplein / Sijzenbaanplein

- maak bij nieuwbouw gebruik van de schaal van de historische binnenstad en de karakteristiek van Deventer: relatief hoge panden langs smalle straten. Voor dit gebied dient de bouwhoogte maximaal 2 à 3 lagen te zijn met een kap. Realiseer achter de nieuwe straatwanden groene binnenhoven, die historisch gezien passen in dit gedeelte van de Deventer binnenstad.
- breng rond de Smedenstraat iets terug van de oorspronkelijke sfeer door vermenging van functies zoals winkels, wonen, horeca, ateliers en kleine werkplaatsen.
- verstoor niet meer dan nodig van het in de laatste halve eeuw al danig vernielde bodemarchief, en documenteer voor opnieuw grondwerk wordt verricht. Maak, waar dat kan, bij het bepalen van wat er bovengronds gebouwd en aangelegd wordt gebruik van in de bodem aanwezige historische resten.

Kortom, neem het Belvedere-beleid als uitgangspunt.

We zijn benieuwd of onze suggesties worden opgepakt.

Lotgevallen monumentale stations-urinoir (slot)

Wie de nieuwsbrief regelmatig leest weet hoe het hiermee is gegaan: dit rijksmonument is op 17 januari 2001 'tijdelijk verwijderd'. Daarvoor had de rechter in Zwolle toestemming gegeven. In de plaatselijke pers verschijnt later het bericht dat B en W besloten hebben het urinoir van de lijst af te voeren en het over te laten brengen naar het Openluchtmuseum in Arnhem. Op de kale steenvlakte voor het station komt misschien een vervangende voorziening, ook bruikbaar voor dames. Wat groen zou daar ook niet misstaan.

De Molenstraat, een vriendelijk stukje binnenstad

door Harry Rademaker

Overall in de binnenstad zijn het bomen die de omgeving verlevendigen. Soms is het maar één enkele boom, of een gedeeltelijk zichtbare, van achter een muur of tussen een stel huizen door.

De meest bijzondere monumenten ogen zelfs nog mooier, wanneer ook bomen hun aanzien mede bepalen. In de, weliswaar niet smalle, maar zeker ook niet brede Molenstraat, zijn het die zeven bomen die dat doen. Waarom zijn er niet meer van die leuke plekken in de binnenstad?

De Molenstraat is een van de mooiste straten van de oude stad. In het Noordenbergkwartier loopt ze een beetje omhoog met een bocht langs de 'Stenen Wal', gelijk op met de vroegere middeleeuwse grens van de stad. Eén zijde van de straat heeft nog oude huizen. Aan de andere kant van de straat zijn de huizen allemaal uit de tachtiger jaren. Misschien niet allemaal even mooi, maar met elkaar maken ze van die straat

wel een echte woonstraat, een heel mooie woonstraat zelfs. Ook de bomen die er staan doen daaraan mee. Zonder die bomen zou het er heel anders uitzien.

In de bocht van de straat staan ze aan weerskanten, zeven in totaal. Echte bomen die heel groot kunnen worden. Ze zijn niet allemaal even oud en staan overal nogal dicht tegen de gevels geplant. De meeste reiken al tot boven de daken. Van welke kant je ook komt, door hun plaats in die bocht zie je ze direct. Wat opvalt is dat de bomen tegen de gevels lijken op te klimmen. Af en toe kunnen bewoners vanuit hun bovenramen de takken en bladeren zelfs vastpakken en waar nodig inkorten.

De bomen worden regelmatig gesnoeid, om te beletten dat ze hun natuurlijke omvang bereiken, zoals in een park waar dat wel mogelijk is. Maar natuurlijk ook om de zon in de huizen nog te kunnen blijven zien. Het zijn die nog lang niet volgroeide maar deels al flinke bomen met stammen, takken en bladeren, die in de Molenstraat een groene wereld brengen. Met hun soms wat krom aandoende stammen met tot bovenin takken met flinke dotten bladeren, maken die zeven bomen de Molenstraat tot een groene oase, een zeldzaam en vriendelijk aandoend stukje binnenstad.

Harry Rademaker is bestuurslid van de stichting Oud Deventer

Het IJsselhotel

Goed nieuws voor Deventer: de NV Bergkwartier gaat het IJsselhotel aanpakken. Eindelijk weer perspectief voor dit leegstaande Rijksmonument. Rijkswaterstraat, anders onvermurwbaar als het gaat om binnendijks bouwen, is door de (IJssel)bocht gegaan. Er wordt wat aan afgebroken en iets bijgebouwd, dat is de deal. Of het lukt om op die uiterst gevoelige plek iets aanvaardbaars tot stand te brengen? Wij hopen het van harte, en wachten het ontwerp met veel belangstelling af. We zullen het uiteraard toetsen aan het door de gemeente onderschreven Belvedere beleid. Dat betekent dat voor ons de hamvraag zal zijn: is er aansluiting gevonden bij de cultuurhistorie van de omgeving?

In het Deventer Dagblad van 6 februari 2003 wordt NV-directeur Eggink in de mond gelegd dat onze stichting zal worden uitgenodigd om de plannen te bekijken. Daar zullen we graag op ingaan. We houden u op de hoogte.

Stichting

Opvang drugsverslaafden en een welles/nietes plan

‘Geacht College en Raad,
Een aantal personen en organisaties heeft zich tot ons gewend met de vraag onze mening te geven over het voornemen van Uw College enkele Rijksmonumenten aan de Grote Poot

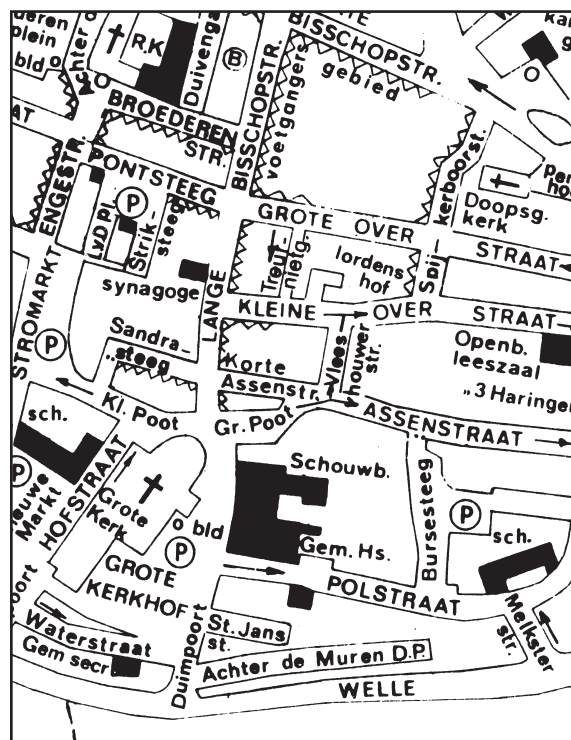
te bestemmen tot een locatie alwaar mensen, die afhankelijk zijn van geestverruimende middelen, kunnen worden opgevangen. Wij veroorloven ons over deze voor de omwonenden nijpende kwestie drie opmerkingen te maken:

1. De Stichting Oud Deventer, die krachtens haar doelstelling o.m. het restaureren van monumenten bevordert, is verheugd dat deze deels door brand getroffen monumenten gerestaureerd zullen worden.

2. Zolang de bestemming, die deze panden na de restauratie zullen krijgen, niet met het goedgekeurde bestemmingsplan in strijd is, onthouden wij ons van een oordeel over deze bestemming.

3. Onze Stichting betreurt het echter, dat het gemeentebestuur door deze ad hoc beslissing een wissel trekt op de toekomstige ontwikkeling c.q. bestemming van het gehele gebied, inclusief het schouwburggebouw en de gebouwen, die samen het stadskantoor van Deventer vormen. Bij de opening van een expositie in het Rondeel, op 22 oktober 2002, vernamen wij van een Groninger architect en de aldaar aanwezige wethouder B. Doornebos, dat er reeds uitgewerkte plannen zijn voor dat gebied en desgevraagd verzekerde de wethouder, dat deze plannen in het najaar van 2002 ‘officieel’ openbaar gemaakt zouden worden. Wij vragen het gemeentebestuur zo snel mogelijk met alle belanghebbenden in overleg te treden over deze blijkbaar ontwikkelde visie op het gehele gebied tussen de Assenstraat en de Polstraat. Wij dringen er hierbij op aan om bij de voorbereidende werkzaamheden de cultuurhistorische waarden in het gebied nadrukkelijk te betrekken. Wij bieden aan om hieraan bij te dragen met de bij onze stichting aanwezige kennis’.

Dit schreef onze stichting op 19 januari 2003. Het stadhuis antwoordde dat we binnen zes weken antwoord zouden krijgen. Voor het zover was, nl. op 10 februari, brak er een rel uit waarbij enkele raadsfracties wethouder Dirksen verweten dat zij twee verschillende plannen voor het Bourseplein wilde combineren, die haaks op

Grote Poot/Assenstraat/Polstraat

elkaar staan. Namelijk een nieuw stadskantoor en een achteruitgang van het pand voor drugsverslaafden. Er werd gesproken van een tumultueuze vergadering. Tenslotte liet B en W ons op 17 februari weten ‘dat op dit moment nog geen concrete besluitvorming heeft plaatsgevonden omtrent de toekomstige ontwikkeling van voornoemd gebied.’

Wat moet de burgerij met deze elkaar tegensprekende mededelingen over het beleid betreffende het hart van de binnenstad? En waarom niet meer openheid in een vroeg stadium?

Voor snelle beslissers

Weet u het nog?

Op 3 januari 2000 bood de voorzitter van de Stichting Oud Deventer aan burgemeester van Lidth de Jeude 6677 handtekeningen aan tegen een garage onder de Brink. En het

DEVENTER PARKEERSPEL.

Van dit verzamelaars-item zijn nog enkele exemplaren te verkrijgen bij Piet Tillema, tel. 592052.

De Bergkerk-inventaris

Waarom wordt er door de Hannema de Stuers Fundatie zo slordig omgesprongen met de onbetaalbare antieke kroonluchters van de Bergkerk? Als het zo uitkomt worden ze verwijderd voor een tentoonstelling die ruimte nodig heeft. Vroeg of laat komt hier narigheid van. Dat schreven we ruim twee jaar geleden in deze nieuwsbrief. De eigenaar (de kerkvoogdij van de Hervormde Gemeente) bleek hierover ook al eens een opmerking gemaakt te hebben richting gemeente Deventer, maar dat had niets uitgehaald. Want wethouder Hiemstra bleek van mening dat het contract met de Fundatie ruimte liet voor dergelijke riskante exercities.

Er bleek nog iets anders: de kerkvoogdij was het zicht kwijtgeraakt op de inventaris (die haar eigendom is) van de Bergkerk. Wij drongen aan op nader onderzoek, de kerkvoogdij overlegde met de gemeente, maar verder gebeurde er niets. Zoals wij u in Nieuwsbrief nummer 16 van oktober 2002 lieten weten. Intussen speurden wij verder en kwamen er achter dat een deel van de inventaris buiten de kerk is ondergebracht.

In het depot van het gemeentearchief bevinden zich zeven 17^e eeuwse wandarmen en een gewelfschotel, afkomstig uit de Bergkerk. Het museum 'De Waag' heeft in bruikleen een beeld van Christus Salvator Mundi van rond 1600, begin 20^e eeuw gevonden in een dichtgemetselde nis in de Bergkerk. Voorts twee avondmaalskanalen uit 1638, oorspronkelijk uit de Grote Kerk, maar waarschijnlijk sinds de Franse tijd in de Bergkerk. Bovendien zijn in het verleden vanuit het gemeentearchief daarnaar overgebracht een lezenaar uit 1632, een 17^e eeuwse voorzanger-slezenaar en twee 17^e eeuwse wandarmen, alle afkomstig uit de Bergkerk. Het komt er dus op neer dat van de onroerende goederen uitsluitend de 12 kaarsenkronen zich in de kerk bevinden.

Dit hebben we de kerkvoogdij laten weten. En er bij haar op aangedrongen nu echt te laten uitzoeken –met of zonder onze hulp– of er niet een einde gemaakt kan worden aan de riskante verplaatsingen van de kostbare lichtkronen

Met dank aan mevrouw Petra van Boheemen, conservator van Museum De Waag en aan de heer B. Dubbe

*De winkelkast uit 1847 van Hofstraat 7.
Foto Rob Philip 1994.*

Een winkelkast uit 1847

door Henk Nalis

Monumentenbeleid inzake winkelpuien
Winkelpuien zijn vanuit het oogpunt van monumentenzorg altijd lastig geweest om te beoordelen. Vooral wat betreft de historische binnenstad van Deventer kan gesteld worden dat de meeste winkelpuien later toegevoegde elementen zijn aan oudere (woon-)huizen. In de binnenstad vindt men nog slechts weinige volgens één concept ontworpen totale voorgevels of complete winkelhuizen, die in hun totaal behouden zijn. Die winkelpuien kunnen soms als een verrijking van de gevel worden gezien, in vele andere gevallen doen zij afbreuk aan het geheel. In de loop van de 20e eeuw ontstonden grotere winkels en warenhuizen, die zich over meerdere panden uitstrekten. Vaak werd bij het aanbrengen van winkelpuien voor die grotere warenhuizen

Stichting

de oorspronkelijke verticale geleding van de panden doorbroken door de brede, zich over meer panden uitstrekkende winkelpui met een horizontale geleding. Een berucht voorbeeld in Deventer was Vroom & Dreesmann aan de Brink. In de loop van de eerste helft van de 20^e eeuw werden de monumentale huizen Brink 99, 100, 101 en 102 op de begane grond uit- en doorgebroken ten behoeve van een bredere en diepere winkel.

Soms kregen de verenigde panden ook een nieuwe gevel over de volle breedte. Weer later, in de loop van de tweede helft van de 20^e eeuw, werden zulke winkels nog radicaler doorgebroken en voorzien van een doorlopende, horizontaal gelede winkelpui met eveneens doorlopende luifel. Door die luifel waren de monumentale bovengevels voor het oog gescheiden van de winkelpui, zoals vooral bij Vroom & Dreesmann als erg storend werd ervaren. Gelukkig konden wij in de twee voorgaande zinnen de verleden tijd gebruiken, want mede dankzij een actief monumentenbeleid van de gemeente Deventer op het gebied van winkelpuizen is nog niet lang geleden op veel plaatsen in het winkelgebied de verticale geleding van de panden hersteld. Een nog recenter voorbeeld is het modehuis Duthler, gehuisvest op de begane grond van de drie panden Lange Bisschopstraat 29, 31 en 33. Onlangs is een nieuwe winkelpui aangebracht, die eigenlijk drie individuele, verticaal gelede puizen laat zien.

In het gemeentelijke Informatieblad over het Gevefonds kan men lezen dat 'de winkelpui moet passen bij het betreffende pand en in de historische omgeving. Van een pand met historische waarde, moet worden nagegaan hoe die pui er oorspronkelijk uit heeft gezien'. Verderop: 'Er moet samenhang zijn tussen de geleding van de pui en de gevel erboven (tweedeling/driedeling)'.

Historische winkelpuizen

Volgens één plan gebouwde voorgevels met winkelpuizen of compleet nieuwe woon- annex winkelhuizen in Deventer zijn zelden ouder zijn dan eind 19e- of 20e eeuw. Een mooi, vroeg voorbeeld van een nieuw woon- annex winkelhuis dat geheel nieuw is ontworpen met winkelpui is het pand Kleine Overstraat 15-17 (nu Matthew's Hairdesign), dat in 1888 na brand is herbouwd voor de winkelier in koloniale waren H.J. Lankhorst. Een voorbeeld van een geheel nieuwe voorgevel met gelijktijdige winkelpui is de uit 1895 stammende voorgevel van nr. 57 in dezelfde straat (nu ingang winkelcentrum La Rose), ontworpen door de bekende

Deventer architect J.D. Gantvoort (1868-1928) voor zijn vader, bakker H.J. Gantvoort.

Ook al zijn de meeste winkelpuizen in de binnenstad dus later toegevoegde elementen, vele ervan zijn architectonisch gezien zo smaakvol ontworpen en goed passend in het oorspronkelijke pand, dat zij op zich al bescherming zouden verdienen. Bijvoorbeeld de winkelpui van Kleine Overstraat 26 (nu King Wille records), in 1894 in de bestaande voorgevel geplaatst voor rekening van L.P. Weisfelt, fa. D.J. van der Saag. Overigens heeft deze winkelpui het verwarring scheppende opschrift en jaar 'de Vlijt 1856' (misschien het jaar van oprichting van deze firma?). Ook andere straten tonen nog historische winkelpuizen. Zo staan er in de Nieuwstraat twee naast elkaar, helaas beiden nogal verwaarloosd en beiden blauw geschilderd: no. 66 heeft een winkelpui uit 1879, zijn buurman no. 68 een uit 1901, die toen (1901) is aangebracht voor bloemist A.J. Smaal (opnieuw een ontwerp van J.D. Gantvoort). Al deze winkelpuizen zijn monumentaal en verdienen bescherming.

*De winkelkast uit 1845 van Grote Poot 12.
Foto tussen 1850 en 1859.*

Omdat winkelpuien steeds het slachtoffer worden van veranderingen in de mode is de 19^e-eeuwse ontwikkeling nog maar fragmentarisch aan de hand van bewaard gebleven exemplaren in het straatbeeld te volgen. E.F. van der Grinten schreef in 1981 in *Spiegel Historiaal* een boeiende verkenning onder de titel 'Negentiende-eeuwse winkelpuien', waarin hij de ontwikkeling in Nederland schetst in samenhang met een aantal grote Europese steden. Bijzondere aandacht verdient een passage waarin Van der Grinten opmerkt dat er in Europa en in het bijzonder in ons eigen land tussen 1840 en 1860 een voorkeur heeft bestaan voor puien met buiten het gevelvlak uitstekende vitrine-vormige etalages, met ramen die verdeeld zijn in kleine ruiten. De schrijver moest constateren dat precieze jaartallen die betrekking hebben op de bouw of verbouwing van dat soort winkelpuien zeldzaam zijn. Om deze ontwikkeling te kunnen illustreren moest hij zijn toevlucht nemen tot twee gedateerde stadsgezichten van de schilder Cornelis Springer omdat hij geen nog bestaande gedateerde winkelpuien uit die periode kon vinden.

Het heeft er alle schijn van dat Deventer nog zo'n bijzondere vitrine-vormige etalage met kleine ruiten bezit, en wel in de voorgevel van het pand Hofstraat 7. In feite is het zelfs een dubbele vitrine. Deze komt al voor op de oudste foto's van de Hofstraat, daterende uit de jaren tachtig van de 19^e eeuw. Vrijwel zeker zijn dit de 'twee uitstekende winkelkasten ... tot uitstalling van zijne goederen', die de manufacturenwinkelier M.B.A. Rolfes volgens bouwvergunning van 22 april 1847 had mogen bouwen. De voorgevel was in hetzelfde jaar nieuw gebouwd, getuige niet alleen de bouwvergunning, maar ook de initialen en datum die nog steeds linksonder in de gevel zijn te lezen: A=R/A=M/1847 hetgeen betekent A. Rolfes en zijn vrouw Agnes Meijer 1847. Het feit dat voorgevel en winkelkast ineen zijn ontworpen verhoogt de waarde van beide.

Iets ouder nog was een dubbele winkelkast die in 1845 was geplaatst voor de meester-koperslager J.O. Schaap aan het pand Grote Poot 12. Die winkelkast is allang verdwenen en nog slechts op een foto van tussen 1850 en 1859 te zien. Het is aardig te vermelden dat in Deventer voor dit type winkelpui de term 'winkelkast' in zwang was, een term die Van der Grinten niet noemt. Deze naam is niet vreemd wanneer men denkt aan de vaste servieskasten uit die tijd, die er als twee druppels water op lijken

Het pand Hofstraat 7 staat al op de Rijksmonumentenlijst, waarbij in de beschrijving is opgenomen: 'voordeur geflankeerd door winkelkasten (XIX)'. Uit de exacte datering (1847) blijkt dat dit type vrijwel uniek is in Nederland. Deze constatering zou nog duidelijker in de beschrijving moeten worden opgenomen, opdat bij een eventuele latere verbouwing in elk geval dit onderdeel -eigenlijk het belangrijkste van het gehele monument- bewaard zal blijven.

Henk Nalis is archivaris van Deventer

Onder de Nieuwe Markt

'Een parkeergarage onder de Nieuwe Markt? Een heilloze herhalingsoefening'. Met die titel schreven we in Nieuwsbrief nummer 15 (februari 2002) een artikel, waarmee we het idee voor een grote ondergrondse parkeergarage voor bezoekers van de binnenstad op die plek om allerlei redenen afwezen. Net zoals we enkele jaren daarvoor bezwaar maakten tegen een Brink- of Wellegarage. Wederom had de gemeenteraad ingestemd met een krediet voor een onderzoek naar iets, wat je eigenlijk niet moet willen. Er zijn veel betere oplossingen voor bezoekers van de binnenstad, die hun auto willen parkeren. Uiteraard ging het ook ditmaal weer om een aardig bedrag, als we ons goed herinneren was het honderdduizend Euro.

Het Deventer Dagblad van 13 november 2002 liet weten hoe het afliep. In de gemeenteraad zou wethouder Doornebos hebben gezegd dat het plan toch niet haalbaar was. 'Te omvangrijk in verband met verkeerskundige aspecten'. Precies wat wij ook hadden geschreven.

Tegen een garage voor buurtbewoners onder een nieuw te bouwen appartementencomplex aan de Nieuwe Markt heeft Oud Deventer geen enkel bezwaar, maar dat wist u al. Het blik moet tenslotte wel van onze mooie binnenstadspleinen.

Nieuwe Markt

Stichting

Het Lamme van Dieseplein

Door Piet Tillema

Toen in 1868 de HBS werd gebouwd op het huidige Lamme van Dieseplein, werd vlijtig gebruik gemaakt van veel opgaand muurwerk dat er reeds vele eeuwen stond. Muren van panden die tussen ca.

1400 en 1500 gebouwd waren door volgelingen van de Moderne Devotie, waarvan Geert Grote de grondlegger was. Toen in 1963-1968 de HBS werd afgebroken, werden bijna alle vroegere muurresten ook gesloopt. Jammer maar waar. Vier restanten uit het verre verleden zijn nog wel zichtbaar. Alle vier zijn inmiddels rijksmonument geworden. Een stukje van de Ceciliakapel, de crypte (kelder) van het vroegere Heer Florenshuis (nog te zien aan de ca. één meter hoge en 18 meter lange bebouwing langs de Striksteeg), het hoogopgaande muurrestant van de kapel zelf en een muurrestant daar recht tegenover.

Na de sloop van de HBS is de kelder nog gebruikt als schietkelder van de politie. Vervolgens werd de kelder voor bezichtiging opengesteld en schonk de Stichting Oud Deventer de gemeente nog fl. 3.000,- om er een goede verlichting in aan te brengen. De verwaarlozing trad evenwel in, de kelder werd gedeeltelijk volgestort met zand om gevaarlijke instortingen te voorkomen. Zo ligt die kelder er al jaren bij. Mét de kelder verpauperde het pleintje.

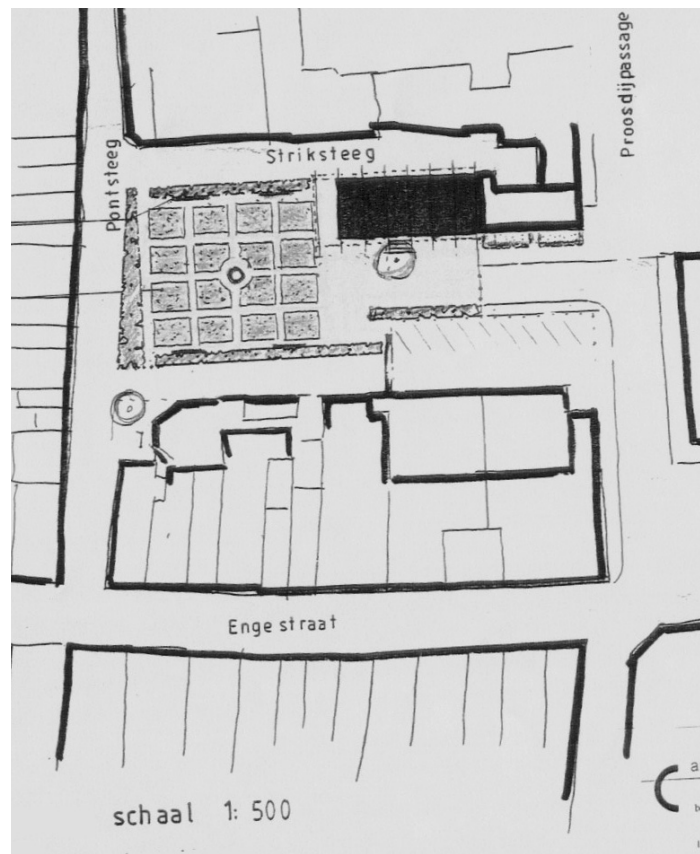
In 1992 werd het plan bedacht om een winkel-passage op het plein te ontwikkelen. Dat bleek commercieel niet haalbaar. Als tussenoplossing werd in 1994 gedacht aan een keurig aangekleed parkeerterrein. In 1997 deed de Stichting Realisering Herdenkingsplaats Geert Grote het voorstel aan de gemeente boven de kelder een informatiecentrum over Geert Grote en de Moderne Devotie te bouwen en van het plein een binnenstadsparkje te maken. Het Bureau Bakker en Beker deed in 1999 het voorstel om het plein te betrekken bij een groter geheel, Stadshof te noemen, het fraai te bestraten en er enkele bomen te planten.

In 2001/2002/2003 buigt een stedenbouwkundige van het Bureau Oranjewoud zich over het geheel. Twee varianten worden ontwikkeld. Variant I houdt veel bebouwing in, op en langs

de randen van het plein (driehoog plus punt dak) en is open (vrij toegankelijk en gemakkelijk te passeren). Variant II verwijst naar het verleden: veel bebouwing, twee 18 meter hoge torens op de plaats van de twee kapellen, twee kleine hofjes, het geheel ommuurd, uiteraard met toegangspoorten. Deze variant is besloten van karakter.

Tijdens de drie bijeenkomsten in maart 2003 met 'belendend' eigenaren, huurders/bewoners, ondernemers en belangstellenden blijkt bijna unaniem dat de voorkeur uitgaat naar een zeer bescheiden bebouwing, zelfs dat er niets op of langs het plein wordt gebouwd op het informatiecentrum boven de kelder na. Dat laatste spreekt een ieder aan. Er is ook een oproep gedaan om eerst een totaalplan op te stellen voor alle pleinen in de stad: welke functie kunnen ze het beste vervullen, moeten ze daarom anders worden ingericht, moet er bijgebouwd of afgebroken worden, etc.

Voor het Lamme van Dieseplein zal het antwoord uiteraard bij voorbaat luiden: het plein moet – bij het betreden ervan – reeds de herinnering oproepen aan Geert Grote en de Moderne Devotie. Die beweging heeft eeuwenlang, tot op heden toe, over geheel West-Europa een grote invloed uitgeoefend en daarmee Deventers belangrijkste bijdrage aan de wereldgeschiedenis

Voorstel uit 1997 voor het Lamme van Dieseplein van de Stichting Realisering Herdenkingsplaats Geert Grote

geleverd. Deventer is trots op zijn Eerste Burger, zoals onze huidige eerste burger J. van Lidth de Jeude ook telkens in zijn toespraken laat blijken. Maar de achtereenvolgende besturen van de stad hebben nagelaten dat ook in de bebouwing tot uitdrukking te brengen. Die kans doet zich nu voor.

Centraal op het pleintje moet daarom het informatiecentrum naar voren springen. De bestaande (vier) bouwrestanten uit het verre verleden dienen niet alleen bewaard te blijven, maar ook uitdrukkelijk in het zicht gehouden te worden. Het pleintje wordt een parkje met een kloostertuinachtige groenvoorziening en enkele opgaande bomen. Een paar grote informatieborden vertellen over de vroegere functies en bebouwing, verwijzen naar het informatiecentrum en de vele andere in de stad aanwezige gebouwen die door de volgelingen van de Moderne Devotie zijn gebouwd.

De stichting die het informatiecentrum gaat beheeren zal op een actieve manier geïnteresseerden in binnen- en buitenland uitnodigen een bezoek aan de stad Deventer en uiteraard aan het Lamme van Diesseplein te brengen.

Piet Tillema is bestuurslid van de stichting Oud Deventer

Donateursavond

Door Ge Tol

Vijfenvestig donateurs konden we begroeten op 29 januari 2003. De stichting Oud Deventer was te gast in het monumentale pand aan de Noordenbergstraat waar vroeger het Mechanisch Speelgoedmuseum zat.

Thans wordt het bewoond door de familie Wigboldus. Het ontvangen van Oud Deventer was hen meegevallen, leek het, want ze werden na afloop prompt donateur.

Voorzitter De Kroes legde nog eens uit, hoe het gekomen is dat er in onze stad niet alleen een stichting, maar ook een vereniging Oud Deventer bestaat, wat het verschil is en ook hoe ze samenwerken. Later gaf hij een uitvoerig verslag van de onderwerpen waarmee Oud Deventer zich sedert de laatste soortgelijke bijeenkomst twee jaar geleden heeft beziggehouden. Aanleiding voor een aantal vragen en opmerkingen.

Herbergzaamheid is het sleutelwoord van woning- en stedenbouw. Dat werd mooi benadrukt door het verhaal van gastvrouw Joyce Wigboldus over het huis Noordenbergstraat 9. Een huis heeft een tweeledige geschiedenis, namelijk de bouwhistorie en de geschiedenis van de mensen die er in de loop der eeuwen gewoond hebben. En juist deze samenhang maakt het bewonen van een oud huis volgens haar zo aantrekkelijk. Eeuwen en generaties hebben hun sporen nagelaten. Het zijn diezelfde lijnen naar het verleden die ook een stad of een landschap herbergzaam en herkenbaar maken en houden.

Mensen hebben temidden van al het nieuwe dat hen dagelijks overkomt, kennelijk behoefte aan herkenbaarheid, sfeer, herinneringen, vertrouwdheid. In een land als het onze waar - naast overstelpend veel nieuwbouw - ruimen of restaureren de ruimtelijke ordening bepalen, krijgt steeds minder landschap of bebouwing de gelegenheid om oud en vertrouwd te worden. Die voortdurende verandering van de leefomgeving veroorzaakt gevoelens van onherbergzaamheid. Het verhaal over de bouw- en bewoningshistorie van Noordenbergstraat 9 is kenmerkend voor het werk van de stichting Oud Deventer.

Na de pauze werden we getraakteerd op een fraaie presentatie door de Werkgroep Buitengebied van onze stichting. De bestuursleden Haag en Tillema lieten aan de hand van een serie dia's zien wat in de voormalige gemeente Diepenveen karakteristiek en onvervangbaar is. Goed dat die werkgroep bestaat, want er is daar veel wat het beschermen waard is.

Voor herhaling vatbaar, vonden de aanwezigen.

Wat is nu eigenlijk een patacon?

*Voor degenen die de vitrine aan
de Assenstraat 55 wat te ver vinden:
patacons waren aardewerken baksels,
in vrolijke kleuren geschilderd,
die in de 17^e en 18^e eeuw gebruikt werden
om broden en koeken mee op te sieren.*

Stichting

Jaarverslag over 2002 van de Stichting Oud Deventer

Alles vermelden waar de stichting zich mee bezighield zou teveel van het goede zijn. Hieronder volgen de belangrijkste feiten.

Gemeente Deventer

In het verslagjaar kwam er nog geen duidelijkheid over de centralisatie van de gemeentelijke kantoren. Wij hebben begrip voor de opvatting van het gemeentebestuur, dat een stadskantoor dicht bij het bestuurscentrum grote voordelen biedt. Toch namen wij de vrijheid te wijzen op leegstaande kantoorgebouwen – met ruime parkeermogelijkheden – iets buiten het centrum als alternatief. De thans in binnenstadspanden gesitueerde kantoren zouden zodoende immers vrijkomen voor bewoning.

Met voldoening vernamen wij in november via het Deventer Dagblad dat de gemeente haar plan voor een bezoekersgarage onder de Nieuwe Markt liet varen.

Veel moeite nam de stichting, met name ons bestuurslid Tillema, ook dit verslagjaar weer om in overleg met velen, o.a. de gemeente, tot een aanvaardbare bebouwing te komen van het al zo lang tot parkeerplaats gedegradeerde Lamme van Dieseplein.

In juni werd ging onze stichting voor een kennismaking op bezoek bij wethouder Fleskes. Een half jaar later volgde een tweede gesprek, samen met de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer, Heemschut Overijssel, Werkgroep Buitengebied en Deventer-Belvedere. Eerder spraken wij samen met de Bond Heemschut met wethouder Adema. Afgesproken werd in het vervolg dergelijke gesprekken in aanwezigheid van beide wethouders te herhalen.

Bij het reguliere ambtelijk overleg met de afdeling Volkshuisvesting en Monumentenzorg vernamen wij dat de 'lijst van Nijendaal', een sinds 1971 bestaande opsomming van bijna honderd historisch waardevolle panden in het Noordenbergkwartier, binnenkort eindelijk zal worden geëvalueerd. En dat ook elders in de stad belangrijke panden zullen worden geïnventariseerd.

Het gemeentearchief konden wij blij maken met niet minder dan twee versies van de Statuten en het Reglement van de Deventer Gymnastiek-Vereniging "Olympia", uit resp. 1911 en 1926, ons bezorgd door een Deventenaar met een warm hart voor die club.

Bestemmingsplannen

Vorbereidingsbesluit Bestemmingsplan (BP) Pothoofd 2001

Onze stichting heeft destijds na enige aarzeling besloten niet te opponeren tegen de bouw van de grote appartementsgebouwen tussen de Zutphenselaan en de IJssel op het terrein van het vroegere garagebedrijf Pouw. De belangrijkste overweging daarbij was de aanmerkelijke afstand tot de rand van het Beschermd Stadsgezicht.

Anders ligt dat bij de geplande appartementsgebouwen aan het Pothoofd. Vlakbij het bruggetje over de Buitengracht zullen gebouwen verrijzen, die nog hoger worden dan de zogenaamde Schippersflat. Deze laatste wordt door velen vanwege haar op die plaats ongewoon grote bouwhoogte reeds decennia lang als uitermate storend beschouwd. Naar onze mening zijn gebouwen met een hoogte van 29 meter zo dicht bij de rand van het Beschermd Stadsgezicht onacceptabel. Daar komt nog bij dat er voor dit gebied geen stedenbouwkundig plan bestaat. De skyline van Deventer wordt hier opnieuw bedreigd, en dat wil de gemeente dan ook nog eens regelen via een speedprocedure. Al met al voldoende reden om bezwaar te maken. In een gesprek met het bureau Grachtengordel hadden wij al eerder de gelegenheid dit bezwaar naar voren te brengen.

Voorontwerp BP Kappen Binnenstad

De stichting Oud Deventer vindt dat de daken in de binnenstad van Deventer niet plat behoren te zijn, maar schuin en met pannen afgedekt. Ook mag niet worden volstaan met een aanduiding van een schuin dak en daarachter alles plat. Anders gezegd: 'het zicht vanaf de Lebuinustoren mag niet door platte daken worden vervuild'. Nu wil het gemeentebestuur via dit Voorontwerp vrijstelling kunnen geven voor andere dakvormen. Dit geeft o.i. ruimte voor ongewenste ontwikkelingen binnen het Beschermd Stadsgezicht. Wij zijn van mening dat juist in een Belvedere-stad als Deventer de karakteristieke pannendaken dwingend zouden moeten worden voorgeschreven. Vandaar ons bezwaar tegen dit Voorontwerp.

BP Uiterwaarden in de gemeente Deventer

Wij herinnerden de gemeente aan de in 1999 gedane uitspraak van de Raad van State dat er geen plaats is voor een passantenhaven tegenover de binnenstad. Voorts aan haar beleid om op termijn het permanent aanmeren van grote salonboten in de nabijheid van het monumentale IJsselhotel niet langer toe te staan. Ook vroegen

wij om waarborgen voor het herstel van het Worpplantsoen volgens het oorspronkelijk ontwerp van Albertus van Leusen.

Ontwerp BP Singelgebied Binnenstad

Dit gaf ons aanleiding de gemeente opnieuw te wijzen op haar plicht tot voortgezet onderzoek naar de waarde van resten van het oude St. Elisabethsgasthuis binnens de huidige bebouwing, alvorens toestemming te geven tot sloop en nieuwbouw op die plaats. Zorggroep Solis, de eigenares van het pand, staat voor het probleem hoe dit onderzoek te financieren. Wij gaven haar te kennen met hen mee te leven, maar wezen er wel op, dat bouwen in de Deventer binnenstad betekent rekening houden met de historische context.

Structuurplan 2025 gemeente Deventer

Desgevraagd hebben wij hieraan onze bijdrage geleverd. Wij vroegen aandacht voor een aantal lacunes in het ontwerp: een integrale stedenbouwkundige visie voor de binnenstad (dit stadsdeel wordt in het landelijk project Belvedere met name genoemd), een lijst van waardevolle elementen in het buitengebied en regels voor hoogbouw binnen de gemeente. Ook wezen wij op de kans om in te haken op de belangstelling van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg voor bouwwerken en ensembles uit de wederopbouwperiode na de Tweede Wereldoorlog.

Inspraak omtrent verbreding Kazernestraat, aanleg rotonde Emmaplein en afsluiting Houtmarkt voor autoverkeer

Nogmaals bepleitte onze stichting een gedegen onderzoek naar een mogelijke tunnel onder de Houtmarkt met aansluiting op een grote ondergrondse parkeergarage onder het Boreelterrein. Misschien blijken een rotonde aan het Emmaplein en een verbreding van de Kazernestraat dan overbodig. De annulering van de 'draai' in de afrit van de Wilhelminabrug hebben wij toegejuicht.

Contacten met organisaties

Met de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer maakten wij plannen voor de stichting van een Historisch Huis voor Deventer, waarin beider activiteiten een plaats zouden kunnen krijgen.

De Provinciale Commissie Overijssel van de Bond Heemschut was ook dit jaar weer onze vaste gesprekspartner bij allerlei kwesties. Vrijwel altijd kwamen we na overleg in een prettige sfeer tot overeenstemming.

De Stichting Oude Begraafplaatsen liet ons weten prijs te stellen op een bestuurslid uit onze kring. Dannie Jansen was hiertoe opnieuw bereid. We vroegen aandacht voor het kerkhof in het centrum van het dorp Diepenveen.

De Deventer Bomenstichting overlegde met ons bij haar beoordeling van de plannen voor het herstel van het Rijsterborgherpark.

Eenmaal werden wij in de gelegenheid gesteld een vergadering van de Monumentenraad bij te wonen. Tot een vruchtbaar contact kwam het nog niet.

Tijdens het Cultuurhistorisch Deventer Weekend op 12 en 13 oktober 2002 in de Centrale Bibliotheek presenteerden onze stichting zich tezamen met de Werkgroep Buitengebied. Bij die gelegenheid vernamen wij van de nieuwbenoemde directeur van de gemeentemusea dat de plannen voor de Waag en de Openbare Bibliotheek, zoals voorgesteld in het laatste college-accord, wegens geldgebrek helaas voor ten minste tien jaar zijn uitgesteld.

Met de NV Bergkwartier bereikten wij consensus over de noodzaak van permanente zorg voor het behoud van de historische binnenstad. We spraken af ons overleg voort te zetten. Op verzoek van de NV nam onze stichting –samen met de Deventer Bomenstichting– deel aan de organisatie van het feestelijk afscheid van Bernard Duimel als commissaris. Op 18 juni vond in Huis Nieuw Rande een symposium plaats over de parken van Deventer. Tijdens deze bijeenkomst ontving Duimel uit handen van burgemeester Van Lidth de stadspenning. Nog voordat de restauratie van Polstraat 16 was afgerond kreeg ons bestuur van de NV de gelegenheid het resultaat met eigen ogen te zien. Wij hebben dit bijzonder gewaardeerd.

Zeer ingenomen waren wij met de uitnodiging van de projectontwikkelaar om in een vroeg stadium mee te denken over de ontwikkeling van Broederenplein en Sijzenbaanplein.

Tweemaal herinnerden wij de Kerkvoogdij van de Hervormde Gemeente aan de haar door wethouder Hiemstra gedane toezeggingen aangaande de Bergkerk: hij zou contact opnemen met de Hannema de Stuers Fundatie en de in de kerk bij de overdracht in 1967 aanwezige goederen laten inventariseren.

Via onze internetsite nodigde de projectontwikkelaar van de Boreel ons uit voor een infor-

matieve bijeenkomst. Wij gaven te kennen hier graag op in te gaan, maar daarna heeft onze stichting niets meer van hem vernomen.

Andere contacten

Een verontruste Wellebewoner liet ons weten dat in de voortuin van een pand aan Onder de Linden de bestaande bestrating aanmerkelijk was uitgebreid. Was dit wel toegestaan? De vraag was terecht. Het is gemeentelijk beleid om langs de IJssel de voortuinen te handhaven. Dat werd in een vergelijkbaar geval tot voor de Raad van State bepleit. We namen contact op met de betreffende gemeentedienst. Er bleek geen aanlegvergunning aangevraagd, laat staan verleend te zijn. De gemeente wenste daar echter geen punt van te willen maken (waarom eigenlijk niet?), maar beloofde na te gaan of uit documentatie zou blijken dat van ongeoorloofde uitbreiding van de bestrating sprake was. Al spoedig bleek dat in de relevante stukken de status van de voortuin niet was vastgelegd. Daarmee verviel de mogelijkheid voor een juridische procedure ter handhaving van het beleid. Te vrezen valt dat ook van andere voortuinen in dit gebied de documentatie onvolledig is. Voor ons een aanleiding er bij het gemeentebestuur op aan te dringen om hier snel verbetering in te brengen.

Een bewoner van de binnenstad vroeg onze mening over de verbouwing van een pand binnen het Beschermd Stadsgezicht, waarbij een rooilijn werd overschreden. Hij had gelijk, in het bestemmingsplan is dat verboden. Toch was er een bouwvergunning afgegeven. Wij wezen hem op zijn recht zich hiertegen te verzetten. En zegden toe hem desgewenst hierbij te steunen.

Door een direct betrokkene werden wij geïnformeerd over plannen om het schoolgebouw aan de Enkdwarsstraat te slopen. Het gebouw is niet beschermd. Wij boden aan desgewenst met haar te overleggen.

Bewoners van de Brinkpoortstraat gaven ons te kennen zich ongerust te maken over plannen voor een groot schoolgebouw aldaar, iets dat later bleek niet door te gaan.

Gebouwen

Houtmarkt 7

Wij bleven streven naar behoud van dit gebouw. Een aanvraag om het de status van Rijksmonument te geven werd niet gehonoreerd. Wel merkte de staatssecretaris van OCW in zijn antwoord op

‘dat het object lokaal gezien van belang is’. De stichting ging tegen deze afwijzing in beroep.

Voormalig postkantoor aan de Nieuwstraat

Dit binnen het Beschermd Stadsgezicht gelegen Rijksmonument zal worden getransformeerd tot appartementencomplex. Wij beoordeelden de plannen en maakten aanbevelingen o.a. over verwijderen van de zendmast, voorzieningen voor ondergronds parkeren en opslag en afvoer van vuil.

Panden Noordenbergstraat (tussen 8 en 9)/ Welle en Zandpoort 12-24

De eigenaar diende een slooiaanvraag in voor beide panden. Wij maakten daartegen bedenkingen omdat er nog geen goedgekeurd bouwplan is en wij willen voorkomen dat na sloop voor onbepaalde tijd omvangrijke gaten in het Beschermd Stadsgezicht ontstaan, zoals nu al decennia het geval is op de hoek Grote Poot/Lange Bisschopstraat.

Bestuur

Jan Jaap de Kroes volgde Piet Tillema op als voorzitter. De tien jaren van Tillema's voorzitterschap waren een periode van toenemende activiteit van onze stichting.

Onze naamsbekendheid werd er niet minder op en ook in dit verslagjaar meldden zich weer velen aan om ons financieel te steunen.

Nadat zij niet minder dan 39 jaar lid was geweest van het bestuur nam Bonnie Rademaker afscheid. Anne-Lot Haag trad tot het bestuur toe. Voor de samenstelling van het bestuur zie overigens onze website www.oud-deventer.nl.

De schrijver van dit verslag was betrokken bij de organisatie van het symposium ‘Bomen over de parken van Deventer’.

Herman Lubberding werd benoemd tot ere-lid van de Archeologische Werkgroep Nederland.

Bernard Duimel hield voor de Vrienden van de Zwolse Binnenstad een lezing over monumentenzorg in Deventer, gevolgd door een excursie.

Het algemeen bestuur vergaderde vier en het dagelijks bestuur twaalf keer. De Nieuwsbrief verscheen tweemaal.

Hans van Beeck, secretaris

Volkómen zorgeloos wonen...

in het fraaie Deventer
waar u in de serviceflat
Beeckestein de unieke
kans geboden wordt een
luze flat te kopen of te
huren. Korrekt en
vriendelijk personeel
begeleidt u vanaf het
eerste kennismakings-
bezoek. U zult dan
heugelijk verbaasd zijn
over ons excellente
aanbod. Te veel om in
deze advertentie
uitvoerig toe te lichten.
Bovendien ligt
Beeckestein niet ver van
het historische centrum.
Met een park voor de
deur. Kortom, investeer
in woonplezier.

Even zakelijk ...

Wanneer u enigszins geïnteresseerd bent, bel dan en vraag
onze documentatiemap aan:
Receptie Beeckestein: tel. 0570-62 84 88

Serviceflat BEECKESTEIN DEVENTER

Laan van Borgele 40
7415 DJ Deventer

(advertentie)

COLOFON

De Stichting Oud Deventer komt sinds 1948
op voor het culturele erfgoed van onze stad.

Vanaf 1996 geeft zij een Nieuwsbrief uit,
die twee maal per jaar verschijnt.

Wie de Nieuwsbrief wil ontvangen,
kan zich opgeven bij het redactieadres:
Bergstraat 15, 7411 ER Deventer.

Telefoon 0570-613764.

E-mailadres: redactie@oud-deventer.nl.

Alle ongesignde artikelen zijn afkomstig
van de redactie, die als volgt is samengesteld:

J.A. van Beeck, B.J.M. Duimel,

E.J.A. Jansen en J.J. Paardekooper.

Voor de inhoud van ingezonden brieven
is de redactie niet verantwoordelijk.

Zij behoudt zich het recht voor
deze te bekorten.

U vindt de Nieuwsbrief op internet
onder www.oud-deventer.nl.

Wilt u het werk van de

Stichting Oud Deventer financieel steunen,
geeft u zich dan op als donateur.

Uw bijdrage (minimaal € 16,- per jaar)
is meer dan welkom op rekening 63.16.63.002,
t.n.v. Penningmeester Stichting Oud Deventer,
Noordenbergsingel 6, 7411 SE Deventer.

De discussie over de Brinkgarage is achter de rug. Wij halen opgelucht adem.

Zou de Brink zonder de Stichting Oud Deventer de Brink gebleven zijn?
Wij denken van niet. Onze actie heeft veel geld gekost, maar ook resultaat gehad.

Ook in de toekomst valt er voor ons nog veel te doen.

Steun ons door voor minimaal € 16,- per jaar donateur te worden.

JA, IK WIL DE STICHTING OUD DEVENTER STEUNEN MET EEN BEDRAG VAN € PER JAAR

Inmiddels heb ik bovenstaand bedrag overgeboekt op rekening 63.16.63.002
t.n.v. de penningmeester Stichting Oud Deventer

Naam :

Adres :

Woonplaats :

Handtekening

Deze bon uitknippen en in enveloppe mét of zonder postzegel opsturen naar

STICHTING OUD DEVENTER
Antwoordnummer 823, 7400 WB Deventer